

Valvasorjeve plakete za leto 1982

V petek, 11. februarja 1983, so bile na gradu Bogenšperku podeljene Valvasorjeve plakete, ki jih vsako leto na predlog samoupravnih interesnih skupnosti podeljuje Koordinacijski odbor za podeljevanje Valvasorjevih plaket.

Po slavnostnem govoru predsednice skupščine Skupnosti otroškega varstva, Nade Pintar je letošnje plakete podelil predsednik koordinacijskega odbora Jože Ševljak.

Prejeli so jih Jožica Konjar za delo na kulturnem področju, Olga Primožič in Danica Godec za delo na področju vzgoje in izobraževanja, Tatjana Milinkovič za delo na telesnokulturnem področju, Milan Železnik za dolgoletno strokovno delo pri obnovi gradu Bogenšperk ter ing. Miha Ogorevc za hortikulturno ureditev okolice gradu Bogenšperk.

V kulturnem programu sta sodelovali igralka MGL Majda Grbac in mlada pianistka – domačinka Urška Mešič, uspešno pa ga je povezovala Marina Krnel.

PRESAD VEČ IZVAŽA

Kljub uspešnemu poslovanju v lanskem letu niso v KZ Gabrovka Dole povsem zadovoljni. Cene osnovnih surovin in repromateriala nenehno rastejo, cene njihovih proizvodov pa so zamrznjene in pod kontrolo. Še bolj pa so zaostrili gospodarski položaj ukrepi ZIS glede zmanjšane porabe naftnih derivatov.

Pregled po obračunskih enotah kaže, da je obrat Presad dosegel dobre rezultate. Napolnili in prodali so približno toliko litrov pijač, kot so načrtovali. Za 15 odstotkov se je zmanjšala količina prodanih alkoholnih pijač.

Gradbena ekipa in lastna kmetijska proizvodnja nista poslovali rentabilno. Kljub izredni letini jabolk so bili stroški poslovanja večji kot prihodek. Povišale so se namreč cene različnih sredstev in mineralnih gnojil, pa tudi stroški zavarovanja. Ekonomska prodajna cena za kilogram namiznih jabolk bi bila okrog 16,00 din, dejanska kupoprodajna cena pa je bila med 11,00 in 15,00 din.

Kooperacija je poslovala uspešno. Setveni plan je presežen za 30 %, saj so odkupili 29 ton pšenice. Težje je z investicijami v kooperaciji, saj so se kreditni pogoji tako zaostrili, da ni mogoče kupiti nove kmetijske mehanizacije.

Odkupili so manj živine kot

lani, odkup mleka pa se je povečal.

Najboljši pa so njihovi izvozniki rezultati, vrednost je dosegla 10 milijonov dinarjev. Na konvertibilno področje so izvažali živino in brinjevo olje, na klirinško pa sadne sirupe in sokove. S tem obsegom izvoza bodo dobili potrebna devizna

sredstva za uvoz potrebnega reprodukcijskega materiala in uvoz nove stiskalnice.

Dobre rezultate dosegajo v povezovanju v SOZD HP, prav tako v dohodkovnem povezovanju s KIT Ljubljanske mlekarne in Mesarijo in prekalivalnico Litija. Premalo povezovala pa je še vedno s trgovino.

KOLIKO SO PRISPEVALI LITIJANI IN ŠMARČANI

Ko bo še KS Litija – desni breg poravnala obveznosti, bomo pričeli spremljati tudi program TV Koper.

Občane mesta Litija in Šmartna pri Litiji verjetno zanima, kaj se dogaja z njihovimi denarnimi sredstvi, ki so jih prispevali za TV pretvornik Sitarjevec in TV pretvornik Gorišca.

Sveti KS Litija – desni breg, Litija – levi breg in Šmartno pri Litiji so se odločili za nakup TV pretvornika 4 Sitarjevec in s svojimi sklepi zagotovili potrebna sredstva. Tako je bilo dogovorjeno, da prispevajo: KS Litija desni breg 200.000 din, KS Litija – levi breg 200.000 din,

KS Šmartno 107.000 din in Raziskovalna skupnost Litija 65710,00 din namenskih sredstev za pretvorniške meritve z ozirom na drugo lokacijo sprejemnika TV signalov PT Sitarjevec.

Vsa navedena sredstva so bila po pogodbi dne 20. 8. 1982 nakazana prek Kulturne skupnosti kot investitorja RTV Ljubljana.

Znano je, da pretvornik na Sitarjevcu ne more sprejemati TV signalov s Krima, temveč iz novozgrajenega TV pretvornika na Gorišci nad Ribčami. Zaradi tega so se mestne KS dogovorile, da naknadno pomagajo z nakupom TV pretvornika 4 na Gorišci v vrednosti 250.000,00 din, in sicer KS Litija – desni in levi breg po 100.000,00, KS Šmartno pa 50.000,00 din.

Nosi kresničko!

Voznik te bo pravočasno opazil in bo zmanjšal hitrost

Pomlad prihaja in naši otroci, ki so bili v zimskem času na varnih gričkah in vzpetinah, se bodo preselili na ceste. Veliko jih bo na kolesih, spet drugi pa se bodo na manj prometnih cestah kljub našim opozorilom žogali, se šli vojske ali se lovili. Naloga nas vseh je poskrbeti za njihovo varnost. Nevarnosti na cestah je veliko, tudi vozniki vse preradi pritiskajo na pedal za plin. Starši, šole, vrtci – vsi se bomo morali združiti, da bi bilo med našimi najmlajšimi čim manj nesreč.

Najnevarnejša pa je hoja ob zmanjšani vidljivosti, zlasti ponoči, brez ustreznih odsevni teles. Ta bodo zakonsko obvezna 20. februarja naslednje leto, nič narobe pa ne bo, če jih začnemo nositi že prej.

Za otroke so zelo primerne „kresničke“, ki naj jih nosijo v megli, mraku in ponoči. Kjer ni pločnika, hodimo po levi strani ceste, zato naj „kresnička“ binglja v višini otrokovega kolena. Tako bo voznik najlaže opazil.

Če bo vse naše prizadevanje obvarovalo le eno otroško življenje, bo naš trud poplačan.

Vinko Belko: „Če bodo vsi izpolnili svoje obveznosti, bomo že maja pričeli gledati tudi program TV Koper.“ (Foto: T. B.)

Z ozirom na to, da KS Litija levi in desni breg dodatnih sredstev nista imeli zagotovljenih na svojih žiro računih, sta se sveta KS odločila po veljavnih predpisih za zbiranje namenskih sredstev od občanov na svojem območju. Občani so prispevali: Litija – desni breg 110.000 din, Litija levi breg 114.200 din.

Vsa navedena sredstva so nakazali na žiro račun Kulturne skupnosti Litija kot investitorju in založniku denarnih sredstev za nakup TV pretvornika 4 Sitarjevec in softnanciranje TV pretvornika Gorišca 4.

KS Litija – levi breg in KS Šmartno sta torej poravnala svoje obveznosti, KS Litija – desni breg pa dolguje skupni akciji 200.000,00 din.

Pričakujemo, da bo tudi KS Litija – desni breg poravnala svoj dolg in tako prispevala k uspehu celotne akcije.

IZ OBČINSKE SKUPŠČINE

Kadrovski problemi v občinski upravi

Zbori občinske skupščine so zasedali 9. in 10. marca. Delegati so ob Poročilu o delu Izvršnega sveta opozorili na neugodno situacijo, saj niso zasedena nekatera ključna delovna mesta: sekretar izvršnega sveta, vodja občinske kadrovske službe, predsednik komiteja za planiranje in družbenoekonomski razvoj, načelnik uprave inšpekcijskih služb, direktor uprave za družbene prihodke pa odhaja na drugo delovno mesto.

Veliko razprav je bilo o predlogu Dogovora o usklajevanju davčne politike ter o Odloku o davkih občanov. Delegati so glasovali o amandmaju Združenja obrtnikov, ki predlaga obdavčevalno lestvico 28-53 % in 'ga niso sprejeli. Sprejet je bil torej odlok v predloženi vsebini.

Delegati so zahtevali nekaj pojasnil tudi k Odloku o proračunu občine Litija.

Dnevni red seje družbeno-

političnega zbora pa so razširili še z razpravo o možnostih pokrivanja izgub Občinske zdravstvene skupnosti. Kot je predlagalo že predsedstvo OSZS, ki se je sestalo dva dni prej, bo treba prestaviti Skupščino OZS na kasnejši čas, da bo možna bolj poglobljena razprava. Prevladovalo pa je mnenje, naj bi izgub ne pokrivali le iz dohodka, ampak naj se bremena enakomerneje porazdelijo.

KRITIKA-VENDAR UPRAVIČENA

Litijska Komunala je pripravljena sprejeti vsako kritiko, ki je na pravem mestu; prizadevni kolektiv, ki je z velikimi napori in lastnim odrekanjem gradil svoje nove prostore pa boljjo očitki, ki kritizirajo vseprek.

Ena najbolj izpostavljenih služb v vsakem okolju je vsakomur komunalna. Javna razsvetljava, očiščene ceste, urejena pokopališča, prometni znaki ali izobesene zastave, to so stvari, ki so vsem na očeh in smo jih pripravljeno takoj kritizirati. Naši očitki pa so, vsaj kar se tiče naše komunalne službe, večkrat neupravičeni kot upravičeni. Velik del teh delavcev dela v zelo težkih delovnih pogojih, vzemimo samo odvažanje smeti ali delo na pokopališču.

Osebnih dohodkov v litijski Komunali zaostajajo za poprečnimi osebnimi dohodki v litijskem gospodarstvu, pa tudi sami panogi. Zato bo v letošnjem letu nujno potrebno uskladiti nagajevanje, da ne bodo razlike med različnimi gospodarskimi panogami.

Del strojnega parka litijske Komunale, ki se kar uspešno spopada s komunalnimi problemi v naši občini. Občanom je komunalna ureditev kraja največkrat na očeh in so velikokrat hitro pripravljeno tudi malo kritizirati. Vendar pa je treba vedeti, da bi delavci Komunale svoje delo še bolje opravljali, če bi tudi občani imeli malo boljše odnos do družbene lastnine. Tako pa so klopi v parkih kar naprej polomljene, ob cestah za živo mejo in parkih je na kupe malomarno odvržene embalaže, cestne svetilke so namerno razbiti itd.

Vsaj pri namernem razbijanju družbenega premoženja bi se lahko vzdržali, odmetavanje odpadkov v občestne jarke pa daje tudi kaj klavrnega sliko o naši tako hvaljeni čistoti. (Foto: T. B.)

Delegat v samoupravni družbi

Naš namen je, da tudi po tej poti prispevamo k družbeno-političnemu usposabljanju članov delegacij za opravljanje funkcij v naši samoupravni družbi. Izhodišče in temelj za delovanje političnega sistema socialističnega sistema je opredeljen in določen z USTAVO.

113. ČLEN USTAVE SR SLOVENIJE DOLOČA: DELAVSKI RAZRED IN VSI DELOVNI LJUDJE SO NOSILCI OBLASTI IN UPRAVLJANJA DRUGIH DRUŽBENIH ZADEV.

120. ČLEN USTAVE SR SLOVENIJE PA DOLOČA: VSI ORGANI IN ORGANIZACIJE IN DRUGI NOSILCI SAMOUPRAVNIH, JAVNIH IN DRUGIH DRUŽBENIH FUNKCIJ SO ODGOVORNI ZA NJENO IZVRŠEVANJE.

Ustava torej daje delovnim ljudem in občanom ter DELEGATOM pravice in dolžnosti pri uresničevanju oblasti in opravljanju drugih družbenih zadev. SAMOUPRAVLJANJE UKINJA PREŽIVELI POLITIČNI MONOPOL DRŽAVE, KI JE V IMENU DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV IZVAJALA FUNKCIJE OBLASTI.

Če na tej osnovi ocenimo in pogledamo razlike, ki jih je prinesla USTAVA v letu 1974, vidimo naslednje temeljne spremembe:

- pred temi spremembami so opravljali funkcijo oblasti v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti (občina, republika, federacija), izvoljeni predstavniki ljudstva — **odborniki in poslanci** ki so v teh skupščinah odločali po lastni presoji, brez stališč baze (delegacij, samoupravnih organov v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, zborov delovnih ljudi in občanov in družbenopolitičnih organizacij).
- z novo USTAVO pa smo uvedli politični sistem socialističnega samoupravljanja, katerega temelj je ravno DELEGATSKI SISTEM. V tem sistemu je osnova za odločanje delegatov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti, da se stališča za sprejemanje odločitev v teh skupščinah izoblikujejo v sami bazi (v delegacijah, v organih samoupravljanja, v združenem delu oziroma v krajevnih skupnostih, v organih družbenopolitičnih organizacij, za pomembnejše odločitve pa tudi na zborih delovnih ljudi in občanov.) Tako je tudi vloga države v socialističnem samoupravljanju v funkciji razvoja in krepitve samoupravljanja.

Če iz teh uvodnih misli in ugotovitev napravimo določene zaključke, potem je potrebno analizirati, kako deluje naš delegatski sistem.

Po oceni, ki jo je izdelala občinska konferenca SZDL, spremljajo delovanje delegatskega sistema določene slabosti:

- marsikje se delegacije sestajajo in so komaj sklepčne
- ponekod so delegati že vnaprej določeni za udeležbo v posameznih skupščinah in tam pri odločanju nastopajo z lastnimi stališči (v teh primerih se ohranja star predstaviški sistem)

- v nekaterih delegacijah ne pregledajo gradiva za seje skupščin, pa tudi ne oblikujejo stališč, in določajo delegata, ki nastopa z lastnimi stališči v skupščinah.
- so tudi primeri, ko se delegacija ne sestane in ne pošlje svojega delegata na sejo skupščine.
- določene probleme predstavljajo združene delegacije za več samoupravnih interesnih skupnosti, v katerih ni mogoče skrbno pregledati gradiv in zavzeti stališč. Ponavadi so v teh primerih že vnaprej določeni delegati, ki bodo sodelovali na sejah skupščin, ti prejmejo gradivo in se odločajo po lastni presoji.
- nekatere delegacije opozarjajo, da so gradiva za seje skupščin preobsežna, strokovno prezahtevna in brez več predlogov o možnih rešitvah oz. odločitvah.

Ze ta kratka ocena nam je lahko v pomoč, da se bomo boljše organizirali in skupaj ne le ocenili, temveč se tudi zavzeli, da bo deloval v naši občini DELEGATSKI SISTEM v skladu z ustavnimi opredelitvami in graditvijo političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Uredništvo našega glasila vam bo hvaležno in pričakuje, da mu boste sporočili:

- kaj še ovira delovanje delegatskih odnosov v delegacijah in v samoupravnih organih
  - kritično ocenili pripravljane, posredovane in vsebino delegatskih gradiv delegacijam
  - ali dobi delegacija povratne informacije o delu in sprejetih stališčih in odločitvah v skupščinah
  - o vzrokih slabe udeležbe v nekaterih delegacijah, oz. zakaj se nekatere delegacije ne sestajajo.
- Vaši predlogi in kritika nam bodo pomagali, da bomo skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami nenehno razvijali in krepili delovanje delegatskega sistema v občini. S. P.

IZ MATIČNEGA URADA

Poroke, rojstva, smrti...

V občini Litija se je meseca februarja rodilo 16 otrok, 7 deklic in 9 dečkov.

Na gradu Bogenšperku je sklenilo zakonsko zvezo 10 parov.

Poročili so se:

Kaplja Gorazd, delavec iz Litije in Lajevec Branka, delavka iz Litije. Matovz Pavel, prodajalec iz Zavrtnika in Škoberne Mojca, delavka iz Zavrtnika. Tomažević Roman, strojni tehnik iz Ljubljane in Dudek Mateja, inokorespondent iz Ljubljane. Pekolj Alojz, šofer iz Artmanje vasi in Rogelj Janja, delavka iz Trebnjega. Malovrh Drago, študent iz Trbovelj in Schneider Marjetka, študentka iz Trbovelj.

Umrli v februarju:

Možina Franciška, stara 83 let, iz Brega pri Litiji. Ostrež Valentin, star 57 let, z Velikega vrha. Jurca Ignac, star 81 let, iz Litije. Bizjak Marija, stara 74 let, iz Spodnjega Hotiča. Paglovec Emilija, stara 95 let, iz Črnega potoka. Berčon Neža, stara 83 let, iz Gozd Reke. Pogorelec Angela, stara 72 let, iz Črnega potoka. Sotlar Amalija, stara 38 let, iz Črnega potoka. Kapa Martin, star 81 let, iz Ježč. Kokovica Franciška, stara 77 let, iz Zavrtnika. Penik Franc, star 87 let, iz Ustja. Vidic Alojzij, star 85 let, iz Gozd Reke. Springer Anton, star 77 let, iz Črnega potoka. Gorše Franciška, stara 81 let, iz Koskih Poljan.

Za radioamaterje še tako velika oddaljenost ne pomeni ovire

Začetki litijskega radiokluba segajo več kot deset let nazaj. Delo je žal kmalu zamrlo, leta 1976 pa je na pobudo prizadevnega Vikija Višnikarja ponovno oživelo.

Potrebna bo večja ustvarjalnost

V dogovoru z oddelkom za LO in TO so nabavili aparature in do sedaj pripravili že štiri tečaje, na katerih se usposablja radioamaterji. Oprema je seveda sorazmerno draga, poleg vsega pa jih pesti še omejitev uvoza, tako da se nameravajo opreti na lastno znanje. Nekateri člani kluba se ukvarjajo tudi s konstruktorstvom, saj izdelujejo in prirejajo razne elektronske naprave, sprejemnike, oddajnike, ojačevalce in podobno, kar bo v sedanjih, stabilizacijskih časih še bolj zaživel.

Aktivnost vsakega takšnega kluba se odraža predvsem v zvezah, ki jih radioamaterji vzpostavljajo iz radiokluba in z zasebnimi postajami po vsem svetu. Najdaljša zveza iz Litije je zveza z Avstralijo, Novo Zelandijo, zanimive pa so seveda tudi zveze z Ameriko, Kanado, Bolivijo, Brazilijo, Tajsko, Indijo, Indonezijo, če jih naštejemo ne nekaj.

Letos je v litijskem radioklubu nekaj novosti. Pričeli bodo z delom na radioteleprinterju ter z radiogoniometrianjem ali bolj poznano kot lov na lisico. Nameravajo se udeležiti več tekmovanj na KV

in UKV področju, ki jih bodo organizirali razni radioklubi ter zveze radioamaterjev po svetu.

Nekateri člani premalo aktivni

Trenutno ima litijski radioklub kakšnih 60 članov, žal je res aktivnih manj kot polovico. Prav zato so na zadnji skupščini sprejeli stališče, da iz članstva kluba izločijo tiste, ki že dalj časa ne delajo in tudi ne plačujejo članarine. Novi predsednik skupščine radiokluba je Janez Kavsek, podpredsednik pa Viki Višnikar. Zelo aktivna člana sta še Gombač in Knez, ki sta poleg Višnikarja tudi vodila tečaje.

Kmalu v novih prostorih

In za konec še razveseljiva novica za člane kluba in tiste, ki se nameravajo vanj vključiti. Iz prostorov ob Grbiniški cesti (veterinarska postaja), ki so bili precej oddaljeni, pozimi pa tudi mrzli, se bodo v kratkem preselili v prostore v novem gasilskem domu. To bo omogočilo večjo udeležbo mlajših članov, ki jim je bilo do sedaj peščenje v večernih urah proti Grbinu v veliko oviro, pa tudi tistih, ki se vozijo v Litijo z vlakom ali avtobusom.

Uspešno zaključeno poslovno leto v VVO Litija

Vzgojno varstvena organizacija Litija z enotami Medvedek, Najdihojca, Cican, Kresnička in Sava je obiskovalo 382 otrok, in to v 19 oddelkih. 16 oddelkov je bilo otrok v starosti od 2 - 7 let, dva oddelka jasli in en razvojni oddelk.

V lanskem letu je bila udeležba Skupnosti otroškega varstva 63 %, starši pa so prispevali 37 % sredstev. Kot v vseh pretežno ženskih kolektivih so tudi tu največji problem boleznine, bodisi porodniški dopusti ali nega otrok. Kljub vsem težavam pa je vodstvu uspelo organizirati delo tako, da je potekalo nemoteno in otroci niso bili nič prikrajšani. Res pa je zaradi tega naraslo delo v podaljšanem času - nasure.

Med naložbami v osnovna sredstva naj omenimo le največje. Preureditev vrta Najdihojca, oprema prizidka in ureditev okolice so terjali največ denarja (in časa). Poleg navedenega so kupili pianino in diapronjektore ter precej drobnega inventarja. Vse te naložbe so bile smotne, gospodarne in utemeljene.

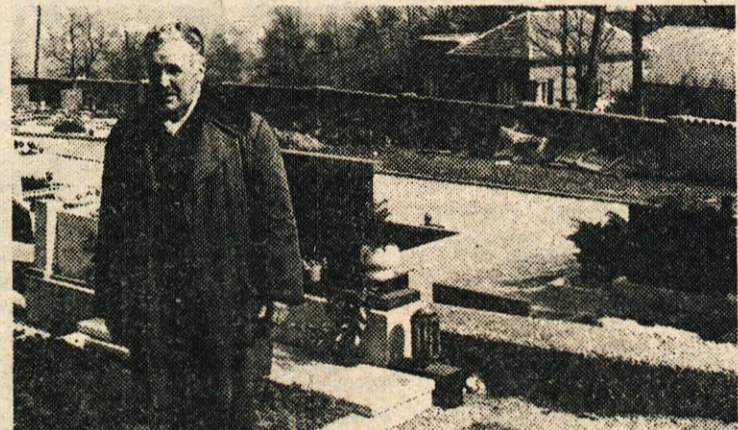
Didaktične kabinete so obogatili z vzgojnimi sredstvi, igračkami in knjigami. Tako bo vzgojni proces kvalitetnejši in ustvarjalnejši, veliko zaslug pa ima Skupnost otroškega varstva Litija, ki izredno skrbno gospodari s sredstvi in jim je po rebalansu finančnega plana dodelila še nekaj dodatnih sredstev.

KJE BO NOVO POKOPALIŠČE?

Litijska Komunalna je pripravila nekaj osnutkov bodočega osrednjega pokopališča, ki naj bi bilo, če se drugače ne dogovorimo, v Šmartnem.

Na obeh pokopališčih, s katerimi upravlja Komunalna, v Šmartnem in Litiji, ni več prostih površin za pokopavanje, tako da je treba pokopališča čimprej razširiti. Največje težave so v Litiji, kjer je prostora le še za nekaj novih grobov, levi del, kjer so navoženi odpadki, pa je zaradi neustaljenega zemljišča še dolgo neprimeren za pokopavanje. Da ne bi torej gradili še tretjega pokopališča, je prevl-

dalo mnenje, da bi kazalo razširiti pokopališče v Šmartnem, ki bi tako prevzelo vlogo centralnega pokopališča za Šmartno in Litijo. Zemljišča, kamor bi se pokopališče razširilo, so II. kategorije in bi morala biti lokacija seveda usklajena z novelacijjo prostorskega dela družbenega plana. Sedanje pokopališče nima urejenih osrednjih prostorov (mrliske vežice, možni prostori, sanitarije, pro-

Feri Tičar, vodja pogrebne službe pri KOP Komunalna: „Na litijskem pokopališču je prostora samo še za dvanajst grobov.“ (Foto: T. B.)

stor za pogrebne obrede), tako da ne ustreza osnovnim kulturnim in sanitarnim normativom.

Na Komunalni so pripravili tri osnutke predlogov, ki so zanimivi po svoji izvedbi, in lepo ter nevsiljivo dopolnjujejo že obstoječe pokopališče. V prvi fazi bi ga razširili proti Šmartnem. Pridobili bi prostor za 300 do 380 grobov, kar bi zadostovalo za približno šest let, če računamo 60 vkopov letno. Prostora bi bilo tudi za 60 - 80 žarnih grobov.

V drugi fazi bi razširili pokopališče še levo od obstoječega tu pa bi bilo prostora še za okoli 1200 grobov, kar bi bilo dovolj še za nadaljnjih dvajset let.

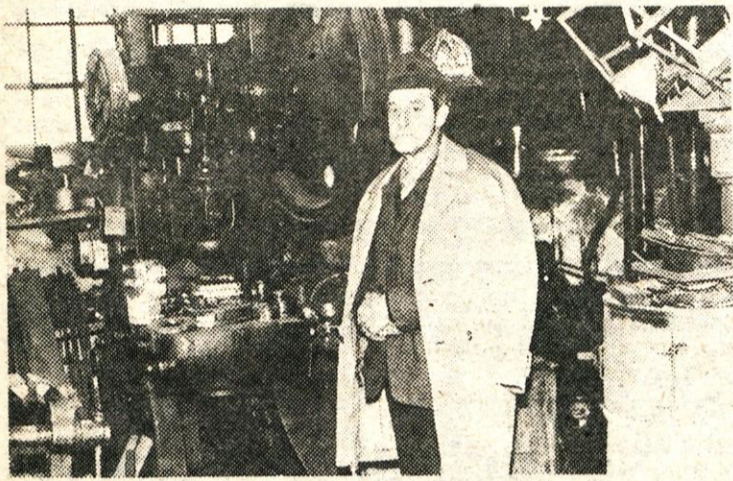
Z glavne ceste je predviden dolg pas parkirišč. Tu bi bil tudi glavni vhod. Lokacijo centralnih prostorov pa predlaga vsaka varianta nekoliko drugače. Med hišami in pokopališčem je predvidena zasaditev dreva in grmičevja, tako imenovana zelena bariera. Z idejnimi osnutki so predvidene štiri mrliske vežice (kapela seveda ostane), sanitarije, možno skladišče orodja in pogrebne opreme ter tlakovani prostor za pogrebne svečanosti. Vrednost teh del je ocenjena na približno 600 starih milijonov, o financiranju samem pa se bo seveda treba še dogovoriti.

Pomisleki, da bo tako pokopališče za Litijane preveč oddaljeno, so le delno upravičeni. Iz Litije v Šmartno vozi vsak dan lokalni avtobus, pa tudi v drugih krajih postavljajo pokopališča ob rob naselju. Ljubljanske žale tudi niso vsakemu delu Ljubljane enako blizu. In nazadnje. Tistim, ki imajo v Litiji svoje družinske grobove, seveda ne bo treba v Šmartno.

Na Komunalni so me še posebej opozorili, naj poudarim, da so to le idejni osnutki, ki jih bo dala SZDL v javno razpravo, tako da ni nikjer rečeno, da se ne bi dalo tudi drugače dogovoriti. To pa, da bo treba najti prostor za pokopališče v najkrajšem času, ostaja ena glavnih komunalnih nalog in ne dopušča prevelikega čakanja.

Razne obrti so predhodnice današnji razviti industrijski družbi. Obrtniki torej spominjajo na stare čase in v njih je tudi nekaj idilike. Ena izmed takšnih dejavnosti je kovaštvo, obrt, ki je že skoraj izumrla, tako da so kovači danes že prava redkost.

Notranjost Jesenčove kovačnice je opremljena še s starimi stroji in orodjem ter napravami, ki so danes že zelo redke. Ciril Jesenovec kot star kovač pa jih zna še vedno dobro uporabljati in izdeluje prav lepe izdelke. (Foto: T. B.)

Kovačija Cirila Jesenovca v Ponovičah spada med tiste, ki se še upirajo zobu časa na eni ter neustavljivemu tehničnemu napredku na drugi strani.

„Takoj po vojni sem imel kovačnico na Vačah, vendar sem delo tam kmalu opustil predvsem zaradi visokih davkov. S trehuhom za kruhom sem odšel v Zagorje med rudarje, pred osemnajstimi leti pa sem začel kovati v Ponovičah,“ je začel svojo pripoved 64-letni kovač. Takoj nato je potožil, da je bilo na vasi včasih veliko več dela za kovače, kot ga je danes. Popravilo kmečkih vozov in podkovanje konjev sta opravili, ki sta bili glavno delo kovačev, danes pa temu ni več tako. Konje so že skoraj povsod zamenjali traktorji in drugi stroji, ki pomoči kovačev pač ne potrebujejo.

„Moje sedanje delo je v glavnem vezano na sodelovanje z Gradmetalom in KZ Litija. Za gostilno Majolka v Šmartnem

sem izdelal nosilce za luči, okraske okrog šanka in embleme ob vhodu. Za grad Bogenšperk sem skoval križe za okna, vrata za kamin ter napušč nad vhodnimi vrati, za dom v Črnem potoku pa nosilce za luči,“ kar nekoliko ponosno pripoveduje Ciril Jesenovec. Če izdelki kovača vračajo misli v preteklost in obujajo nekakšno idiliko, tega ne moremo reči za samo njegovo delo. Trd in naporen posej je kovanje, tako da je tudi to vzrok, da kovačnice v Ponovičah najverjetneje po sedanjem lastniku nihče ne bo prevzel.

Kovačev je torej vse manj.

Vendar je ohranitev te dejavnosti pomembna iz več razlogov. Malo jih je verjetno med nami, ki vedo, da JLA organizira tečaj kovačev. V vojnih razmerah bi bili konji zelo koristni za prenašanje in vleko tovora, seveda pa le, če bi jih prejel kovač dobro in uspešno podkoval.

Februarja letos sta praznovala na Bogenšperku zlato poroko Marija in Martin Kos. Zvestoba sta si obljubila pred 50 leti na Savi. V zakonu sta se jima rodili dve hčerki, Mija in Jelka. Cestitamo!

KULTURA

Filmski kašipot

– Aprilski spored v šmarnskem kinu bo začel hongkonški akcijski film JUNAK DIVJINE, nato pa se bodo zvrstili kar trije ameriški: BOJEVNIKI PODZEMLJA (kriminalka), NOROSTI V KAMPU (komedija), in BEG S PLOČNIKA (erotični); zadnji film ni primeren za šolarje.

Šentjakobčani znova v gosteh

– Letošnji abonma se je že prevesil v drugo polovico. V februarju je gostovalo na Stavbah Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane, in sicer s komedijo Mire Miheličeve ZLATI OKTOBER. Omenjena pisateljica, ki piše tudi odrska dela, je letos prejela Prešernovo nagrado.

Prireditve ob osmem marcu

– V vseh vzgojno varstvenih organizacijah in osnovnih šolah pa tudi v nekaterih krajevnih skupnostih in večjih delovnih organizacijah naše občine so se vrstile prireditve ob letošnjem dnevu žena. Program so izvajali predšolski otroci, šolarji in mladina.

B. Ž.

Ura pravljic

bo v torek, 29. marca ob 16. uri v sejni sobi dvorane na Stavbah. Lutkovna skupina bo zaigrala igro ZRCALCE. Če bo obisk velik, bosta dve predstavi. Otroci, vabljeni!

Vstopnine ni!

Kulturni praznik na šoli v Gabrovki

Ob praznovanju kulturnega praznika so učenci OŠ Gabrovka in enote Dole povabili medse igralca Braneta Miklavca in študenta biologije Kavšek Pavla. Tovariš Kavšek jim je pokazal diapozitive, ki jih je posnel, ko je tri mesece pešahal po Jugoslaviji. Učenci so bili navdušeni, kajti njegove zgodbe in nezgode so bile res zanimive. Tovariš Miklavc se je že drugič odzval vabilu. Najprej je predstavil nekaj Prešernovih pesmi, potem pa je povedal še nekaj sodobnih pravljic. S svojim nastopom je pritegnil prav vse učence, tako da je ura z igralcem hitro minila.

M. M.

Folkdorna skupina Javorje je sprejela medse vrsto novih članov. Na bližnjih nastopih lahko pričakujemo že številčnejšo zasedbo. Foto: T. B.

Zasluzna aktivistka RK

Tokrat smo obiskali Fani Sluga, dolgoletno aktivistko Rdečega križa v Litiji; skoraj polovico življenja je posvetila ciljem te humane mednarodne organizacije.

Kdaj ste se vključili v delo RK?

„Začela sem leta 1945, ko je organizacija nastala; takratnih mojih sodelavcev danes ni več. Naj omenim le tri, ki so bili zelo prizadevni: Marijo Jenko, Viktorja Vuka in Ivana Čakša. V težkem povojnem času smo imeli največ dela in težav z delitvijo paketov hrane in oblačil. Nemogoče je bilo tako razdeliti, da se ne bi nihče pritoževal. Redno smo pobirali članarino, ki so jo člani radi plačevali, pogosto pa smo obiskovali dom Tise v Črnem potoku, kamor smo vedno nesli hrano, pijačo in cigarete, saj je tega po osvoboditvi nekaj let primanjkovalo.“

Ali se je vloga Rdečega križa v skoraj štiridesetih letih kaj spremenila?

„Seveda se je, saj danes živimo v drugačnih razmerah, kot smo takrat. Sedaj je ena osrednjih nalog te organizacije krvodajalstvo, saj krvi zaradi mnogih nesreč ni nikoli preveč, zbiranje papirja in drugih odpadnih surovin vse bolj prevzemajo šole, kar je prav, največ pozornosti pa bi morali namenjati organizaciji sosedske pomoči oziroma skrbi za bolne in ostarele. V tem duhu bi morali vzgajati tudi našo mladino. Tu bi rada rekla še nekaj. Tistim občanom, ki so potrebni pomoči, a so ostali sami, mora res pomagati družba, če pa imajo ožje svojce, pa bi bilo treba le-te opozoriti na njihovo dolžnost.“

Kakšno mnenje imate o organizaciji srečanj za starejše občane?

„Ta so se uveljavila zlasti v zadnjem času in so posrečena oblika, da se starejši ljudje sploh snidejo in o marsičem pogovorijo. To je tudi njihov namen. Mnogi pa mislijo le na pogostitev, zaradi katere je tudi največ pripomb, zlasti če ni dovolj bogata. Večina prisotnih je s srečanji zadovoljna, vsem pa to tako ne bomo nikoli ustregli.“

Kdaj ste prenehali z delom v RK?

„Če po pravici povem, še nisem. Res ne morem več pobirati članarine, ker imam težave z nogami in ne sodehujem pri krvodajalskih akcijah, še vedno pa se udeležujem sej, saj sem članica odbora krvodajalske organizacije v Litiji na levem bregu, hodim na razna srečanja, prireditve in izlete, pa tudi pomagam še pri zbiralnih akcijah.“

Fani Sluga bo letos dopolnila 85 let; njeno delovanje v Rdečem križu pa poteka že 38. leto. Zanj je prejela nešteto priznanj, med katerimi navajamo le najpomembnejša. Predsednik republike jo je odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvezdo, jugoslovanski Rdeči križ ji je podelil bronasti, srebrni in zlati znak RK, več je prejela priznanj republiškega odbora RK Slovenije; občinski odbor RK Litija jo je leta 1975 imenoval za častno članico, pet let pozneje pa ji je izročil še zahvalno listino.

Ob slovesu smo ji topla stisnili roko; s tem smo ji tudi mi čestitali za priznanja ter opravljeno delo in ji hkrati zaželi zdravja, ki bi ji omogočalo še nadaljnje sodelovanje pri Rdečem križu.

B. Ž.

LETOŠNJIM PUSTNIM NORČIJAM NA ROB

Pust v Litiji, ali karneval sam sebi v namen

Karneval – „ljudski praznik z veselim sprevodom, maskami, petjem in plesom ...“ Tako beremo v slovarju tujk razlago besede karneval.

Letošnji 25. litijski karneval s to definicijo ni imel prav veliko skupnega. Ljudski praznik gotovo ni bil, maske smo v pustni povorki sicer videli, a to bilo sila skromne in večinoma nezanimive, petja pa tudi ni bilo slišati, bistveno več je bilo pitja, za pustne dni pač že tradicionalnega. Le ples v dvorani na Stavbah je uspel ohraniti svojo nekdanjo privlačnost.

Obiskovalcem je bila najbolj na očeh karnevalska povorka po litijskih ulicah, ki pa jih ni mogla navdušiti. Norčevanje iz bonov, depozita in drugih ukrepov je postalo pravi nacionalni sport in jasno se mu tudi karnevalske skupine niso uspele izogniti. Zal pa se je njihova domiselnost pri tem tudi ustavila. Ne glede na (ne)upravičenost omenjenih ukrepov bi se moral najti kdo, ki bi se ponorčeval iz naših, litijskih napak. Prav gotovo bi našel dovolj inspiracije v sami Litiji ali njeni bližnji okolici. Toda šaliti se je pač lepše in zabavneje na tuj račun.

Število obiskovalcev je bilo daleč od nekdanjih rekordov, vzrok temu gotovo ni le slabo vreme, ampak predvsem vsako leto slabši pustni sprevod. Vztrajni organizatorji ugotavljajo, da popuščaja vnema za sodelovanje v povorki, saj je bilo pred leti število nastopajočih skupin veliko večje. V monotono karnevala so se uspešno vključili tudi tisti, od katerih smo glede na njihov renome resnično pričakovali več – Tofovakupina „Mopet show“ namreč. Sklepno točko karnevala so odigrali sicer spretno, a povsem neprizadeto in mehnično, predvsem pa zelo hitro – morda so vedeli, da bi šli ljudje radi čim prej domov na toplo. V spomin na stare čase, ko je bil karneval mnogo boljši, pa so jo zabelili v glavnem s starimi šalami. Te pri občinstvu niso imele večjega uspeha, zato je Tofovo zagotavljanje, „da smo bili čudovita publika“ zvenelo še bolj sarkastično.

Vsekakor je potrebno karneval v prihodnje osvežiti in mu vrniti nekdanji sijaj in uspeh. To pa je seveda že stvar samih organizatorjev. Nevarno je le, da karneval ne bi postal sam sebi namen. Ravno daleč od tega namreč že sedaj ni ...

M. G.

Ali Litijski pustni karneval res usiha? (Foto: Zofka)

Harmonikarski koncert Francija Žiberta 29. 3. 1983 ob 19.30 v Slovenski filharmoniji v Ljubljani

Izvajal bo dela Bacha, Scarlatija, Lundquista, Goloba, Kumarja in Schmidta.

- iz Litije bo organiziran obisk na koncert z avtobusom ali vlakom, o čemer bodo obiskovalci pravočasno obveščeni.
- Prijave sprejema Občinska ZKO, Parmova 9 (Zavod za izobraževanje in kulturo), tel. 881-617
- Vstopnina 100 din

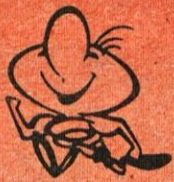
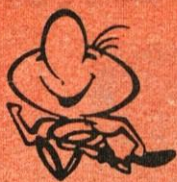
FRANCI Žibert je bil rojen v Litiji leta 1951. Srednjo glasbeno šolo je obiskoval v Ljubljani, na Akademiji za

glasbo v Ljubljani pa je diplomiral leta 1982. Studij harmonike nadaljuje na visoki šoli za glasbo v Trossingenu v Zvezni republiki Nemčiji. V letih 1972 in 1973 je bil državni prvak v harmoniki, leta 1973 pa je na svetovnem prvenstvu v harmoniki zasedel 4. mesto. Vrsto let je bil umetniški vodja folklorne skupine Tine Rožanc v Ljubljani. Dolež je nastopal v Ljubljani, Litiji, Krškem, Domžalah, Kopru, Kranju, Mariboru, Puli, Zagrebu, Gradcu, Beljaku in Celovcu.

Franci Žibert sodi v evropski vrh glasbenikov, ki izvajajo dela klasičkov na harmoniki.

SMUČANJE

Občinski smučarski pokal

TVD Partizan je v času po novem letu organiziral štiri tekme za občinski „SKI“ pokal v slalomu in veleslalomih, na Trebeljevem, Kresniškem vrhu in Slivni.

Razveseljiva je udeležba članov in veteranov, pogrešamo pa večjo udeležbo članic oziroma mladink.

Za konec sezone pripravljamo še tekmo v slalomu na višje ležečem smučišču.

Stanje po štirih tekmah

Pri članih vodi Jernej Konjar, sledijo Tomaž Kralj, Matjaž Klinc itd. Točke je do sedaj zbralo 34 tekmovalcev. Pri veteranih vodi Tine Vrhovec, sledijo Lado Kavšek, Ludvik Novak itd. Točke je do sedaj zbralo 12 tekmovalcev. Točke delimo po enakem sistemu kot v svetovnem pokalu, prvih 15 tekmovalcev prejme točke.

Vse ljubitelje smučanja vabimo k čim večji udeležbi na tekmovanjih!

Množična udeležba na Mahovni

TVD Partizan Litija je dne 26. 2. 1983 organiziral slalom na Mahovni za predšolsko in osnovnošolsko mladino. Pripravili smo dva teka. Od 63 prijavljenih tekmovalcev je oba teka končalo 53 učencev. Pogrešali smo le večjo udeležbo deklic.

Rezultati po kategorijah:

predšolski otroci:

Dobčnik, Ivanušič, Pirc itd.

1. - 4. razred dečki:

1. Doblekar, 2. Končar, 3. Medved ...

1. - 4. razred deklice:

1. Pošebal, 2. Šorn ...

5. - 6. razred dečki:

1. Dobrovoljen, 2. Kotar, 3. Cvetežar ...

7. - 8. razred dečki:

1-2 mesto Potokar in Barbek, 3-4 mesto Ceglar in Dimc ...

Prizadevali si bomo v naslednji sezoni organizirati še več tekmovanj za predšolsko in osnovnošolsko mladino v bližini Litijskega jezera, če bodo snežne razmere ugodne, saj smo bili nad udeležbo in borbenostjo zelo presenečeni.

S. K.

Na Dolah za občinske naslove v veleslalomu

Tudi letošnje 6. občinsko prvenstvo v VSL so organizirali člani Športnega društva Dole pri Litiji. Izvedli so ekipno in posamično tekmovanje za učence osnovnih šol občine Litija, pa tudi za vse ostale kategorije. Pokroviteljstvo je letos prevzela Zavarovalna skupnost TRIGLAV, katere predstavnik je odprl prvenstvo, podelil kolajne in za nameček oblekel doljske vlečničarje v tople Toprove puhovke. Oba dneva je tekmovanje spremljalo veliko število ljubiteljev smučanja.

Razvrstitve posameznikov:

MI. pionirji: 1. Setničar Tomaž, 2. Kotar Matjaž, 3. Brunček Janko, 4. Kotar Bojan, 5. Pilih Denis, 6. Kotar Uroš, 7. Cvetežar Sando, 8. Vrhovec Sebastijan, 9. Vehovec Mitja, 10. Pavliha Črto

MI. pionirke: 1. Kovič Špela, 2. Kos Irena, 3. Kavšek Meta, 4. Kotar Maruša, 5. Petje Jasmina

St. pionirji: 1. Jesenšek Lojzi, 2. Kovič Jernej, 3. Medved Rudi, 4. Kodrin Stanko, 5. Kodrin Branko, 6. Kobal Robert, 7. Premk Aleš, 8. Premk Radoš, 9. Primožič Jernej, 10. Kotar Dušan

St. pionirke: 1. Mantelj Tadeja, 2. Novak Marija, 3. Kremžar Mateja, 4. Kobal Suzana, 5. Medved Jožica

Mladinke: 1. Povše Irena, 2. Štrman Karmen, 3. Lavrič Nada, 4. Mak Majda, 5. Zupančič Barbara

Mladinci: 1. Klinc Matjaž, 2. Kralj Tomi, 3. Mrva Marko, 4. Centa Ivan, 5. Kristan Robert, 6. Medvešek Ivan, 7. Vrhovec Andrej, 8. Knez Jani, 9. Jesenšek Toni, 10. Povše Marko

Članice: 1. Kotar Jelka, 2. Rosana Maček-Kristan, 3. Vrhovec Tatjana, 4. Medved Maja, 5. Prač Marinka

Člani: 1. Kotar Srečo, 2. Pekonja Bojan, 3. Medved Igor, 4. Čož Jože, 5. Prelogar Drago, 6. Medved Karel, 7. Hrovat Marko, 8. Eržen Milan, 9. Slimšek Jani, 10. Molhar Bojan

Športno društvo
»Presad« Gabrovka

OO ZSMS Gabrovka je ustanovila športno društvo „Presad“ Gabrovka, ki bo skrbelo za aktivnosti na tekmovalno-rekreativnem področju vseh krajanov. Na ustanovnem zboru 25. februarja so sprejeli pravilnik delovanja ŠD, izvolili upravne organe in si zadali obširen program. V nedeljo, 27. februarja pa je ŠD „Presad“ organiziralo tekmovanje v smučarskih skokih na novo prirejeni 25-metrski skakalnici. Prireditelji so imeli v načrtu 3 serije, vendar jim je ponagajalo vreme. V soboto še trdo doskočišče se je v nedeljo omehalo in ne bi vzdržalo treh serij. Tako so ocenjevali poskusno serijo in prvo serijo.

Tekmovanja se je udeležilo 22 tekmovalcev v dveh kategorijah: 16 članov in 6 pionirjev. Uvrstitve so bile sledeče: **Pionirji:**

1. mesto – Mešerko Oton ŠSD „PRESAD“
2. mesto – Pancar Igor ČATEŽ
3. mesto – Murn Bogdan ŠSD „PRESAD“

ČLANI:

1. mesto – Centa Ivan ŠD „KOVINAR“ DOLE
2. mesto – Dimc Ivan ČATEŽ
3. mesto – Zagorjan Janez ČATEŽ

Tekmovanje si je ogledalo precej krajanov, ki so skupaj s tekmovalci pohvalili organizatorje in jim tako dali vzpodbudo za nadaljnje delo.

I. M.

Gospodarska banka Ljubljana

vabi varčevalce v petek, 1. aprila 1983 ob 12. na 9. redni zbor varčevalcev v občini Litija. Zbor bo v veliki sejni dvorani občinske skupščine, Jerebova 14. Na zboru se bomo pogovarjali o poslovanju banke v letu 1982 ter o gospodarskih naročilih za 1983. leto.

Vabljeni!

Dopisujte v Glasilo občanov

GOZDNI OBRAT LITIJA

OBVEŠČAMO

interesente, da imamo na razpolago kvalitetne macesnove sadike, primerne za ureditev vrtov, ali za pogozdovanje. Sadike po ceni 7 din lahko nabavite v drevnici Ponoviče do 15. aprila. Informacije po telefonu: 881-692.

foto atelje -žofka- Litija

Valvazorjev trg 11, tel. 881-027

RAZVIJANJE COLOR FILMOV IN IZDELAVA COLOR FOTOGRAFIJ VSEH VELIKOSTI V 6 DNEH!

FOTOGRAFIJE ZA DOKUMENTE: OSEBNO IZKAZNICO, VOZNIŠKO DOVOLJENJE, POTNI LIST ... IZDELAMO EXPRES V ENI URI!

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Glavni urednik: Jože Sevčljak. Odgovorni urednik Glasila občanov: Mija Benik; odgovorni urednik Delegatskega obveščevalca: Tine Brilej. Ureja uredniški odbor. Predsednik časopisnega sveta: Hilda Bole. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Priprava za tisk: IBM—Dnevnik. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel.: 881-617. Časopis prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

KOŠARKA

Najboljše Gabrovčanke in Šmarčani

Strokovna komisija pri KK Litija, ki jo vodi Tomaž Malensek, je v februarju organizirala občinsko tekmovanje v košarki za mlajše pionirke in pionirke (rojene 1970 in kasneje). Nastopile so ekipe osnovnih šol: Gabrovka-ŠSD Presad, Litija-ŠSD Predilec in Šmartno-ŠSD Tisje.

Najuspešnejše so bile pionirke iz Gabrovke in pionirji iz Šmartna. Ob ekipi sta se uvrstili v nadaljnje tekmovanje za Pionirski festival, ki ga vsako leto organizira Košarkarska zveza Slovenije skupaj z Zavodom za šolstvo.

Pionirke:

1. Presad 6 6 0 179:84 12
2. Predilec 6 3 3 148:102 6
3. Tisje 6 0 6 53:144 0

Pionirji:

1. Tisje 6 4 2 166:129 8
2. Predilec 6 4 2 191:183 8
3. Presad 6 1 5 150:195 2

Odločilna tekma za prvo mesto: Predilec-Tisje 11:21

M. G.

»Srebrni pajki« ne počivajo

V mesecu januarju so imeli taborniki odreda „Srebrni pajki“ svoje prvo zimovanje na Dolah. Tabor so si uredili kar v osnovni šoli, mlajši so spoznali bližnjo in daljnjo okolico, se naučili osnove orientacije in življenja v naravi. Starejši so imeli organiziran tečaj za vodnike, tako da je odred sedaj pridobil osnovni kader za nadaljnje razširjeno delo.

Prebivalci Dol in okolice so se izkazali s svojo gostoljubnostjo, na vsakem koraku so nam pomagali in nam postregli z različnimi informacijami o življenju in delu na kmetijah, o domačih živalih itd.

Posebno sta se tabornikom priljubili tudi obe kuharici, saj sta jim pripravljali izredno okusno hrano, kako dobro sta kuhali so se lahko prepričali vsi, ki so jih obiskali.

V okolici Dol so odkrili nekaj izredno lepih koticov še neomažeževane narave, kar je v zadnjih letih že prava redkost. Potrebno bi jih bilo zaščititi.

Zimsko taborjenje je odlično uspelo, čeprav ni bilo snega, kar pomeni, da je taka oblika počitnic dobro zamišljena. Tabor je vodila Lidija Gril.

Sedaj „na poti k pomladi“ taborniki delajo po vodih, osvajajo določena znanja, ki jih bodo praktično uporabili in preverili na prihodnjih taborih in tekmovanjih. Taborniki se marsikaj koristnega naučijo, pri tem pa se ves čas držijo pravila: „Združijo prijatelje s koristnim.“

S. Č.